

SINCFALA MUSEUM VAN DE ZWIN- STREEK

—
Pannenstraat 140,
8300 Knokke-Heist
T 050 530 730
F 050 630 406
sincfala@knokke-heist.be
www.sincfala.be

PRAKTISCHE INFO

Openingsuren

Dagelijks open van 10 - 12 uur en 14 - 17.30 uur.

Gesloten op 25 en 26 december en 1 en 2 januari.

Toegang

Volw.: € 3,50 / 60+: € 1,75 / -26: € 1,00 / -6: gratis /

Groepen vanaf 15 pers.: € 1,75 per persoon.

Combiticket beide musea: € 9 /

60+ en groepen: € 6.5 p.p.

Rondleidingen

Bezoek het museum onder begeleiding

van een gids. Kostprijs: € 32,00.

Museumshop

Souvenirs, postkaarten en affiches in verband met
de zee, het vissersleven en de Zwinstreek.

Bereikbaarheid

Kusttram De Lijn: Halte Heist Heldenplein

NMBS: Station Heist

De Lijn: Bus 3 - halte Polderstraat

Sincfala, Museum van de Zwinstreek

Pannenstraat 140,

8300 Knokke-Heist

T 050 530 730

F 050 630 406

sincfala@knokke-heist.be

www.sincfala.be

WELKOM IN SINCFALA, MUSEUM VAN DE ZWINSTREEK

Hier maak je een multimediale reis door de tijd. Je ontdekt het allemaal: de inpolderingen, de bloei van de Zwinhavens, de 80-jarige oorlog, de groei van de landbouw, de ontwikkeling van Duinbergen en Het Zoute, de opkomst van het toerisme...

Het Museum is een ideaal startpunt voor een (ont-) spannende tocht in een gebied vol herinneringen aan het verleden en de waarden van het heden. Wij wensen jou een fijne ontdekkingsstocht doorheen de Zwinstreek. De meermin boven de balie van het Museum verwelkomt jou. Ze staat symbool voor de geschiedenis en de legenden over de bloei en het verval van de Zwinsteden. Laat je charmeren.

GESCHIEDENIS 2000 JAAR ZWINSTREEK

De Zwinstreek toont je een landschap waarin de sporen van 2000 jaar geschiedenis duidelijk te herkennen zijn. Kreken getuigen van de overstromingen door de zee. Dijken wijzen op de strijd van de mensen tegen het water. Damme en Sluis herinneren als historische stadjes aan een bloeiende handel in vervlogen eeuwen. Forten en bunkers dateren uit woelige oorlogsjaren en pittoreske dorpjes herinneren aan de sfeer van weleer.

De huidige Belgisch-Nederlandse grens mag dan wel de Zwinstreek in een Vlaams en een Zeeuws-Vlaams gedeelte verdelen. Historisch vormen ze echter één geheel.

HET LANDSCHAP VAN DE IJSTIJD TOT NU

Een tekenfilm waarin een mannetje met zijn schaap door de tijd reist, schetst de veranderingen in het landschap van de Zwinstreek: van toendra naar waddengebied, duinengordel, zoetwatermoeras, schorren, krekens en slik, getijdengeulen (aanvankelijk Sincfal en later Zwin), weiden, akkers en uiteindelijk polders.

Het zijn niet enkel de natuurelementen die bepalen hoe het landschap evolueert. Ook de mens grijpt in op het landschap door bijvoorbeeld aan turfwinning en bedijking te doen of waterwegen aan te leggen voor afwatering en transport.

DIJKEN EN ZWINHAVENS

Vanaf de 11de eeuw neemt de bevolking sterk toe. Er is nood aan meer landbouwgrond. In Vlaanderen worden daarom stukken schorre ingepolderd en de lokale inwoners bouwen dijken: Blankenbergse Dijk (Genteledijk), Graaf Jansdijk, Krinkeldijk...

De stad Brugge controleert het waterbeheer van het Zwin en de havens Damme, Mude, Monnikerede, Hoeke en Sluis.

Vanaf 1323 is Sluis de laatste voorhaven van Brugge. Door de verzanding zijn de andere havens dichtgeslibd. Er zat niets anders op dan in Sluis de waren overslaan op lichters en die naar Brugge te varen. In het museum schetst een maquette de bedrijvigheid in de haven en de stad.

OORLOG EN VREDE

In de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) vormt het Zwin een frontlinie tussen de Spaanse troepen (Zuidelijke Nederlanden) en het Staatse leger (Noordelijke Nederlanden). De aanleg van vestingen en forten op beide oevers maakt het verkeer op het Zwin er niet makkelijker op. In 1603 wordt de zeeslag om Sluis gestreden. De Staatsen halen het tegen de Spaanse troepen maar zelfs na het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) leggen de Spanjaarden zich niet neer bij het verlies van Sluis.

Het is wachten tot de Vrede van Munster in 1689, dan wordt de militaire linie eindelijk erkent als staatsgrens. Dit is trouwens nu nog steeds de grens tussen België

en Nederland. Na de oorlogen van de Spaanse tijd komt er in de 18de eeuw onder Oostenrijks bestuur een landhervorming en het Zwingebied wordt verder ingepolderd. Naast de aloude schapenteelt komt er intensieve landbouw met nieuwe gewassen.

URBANISATIE EN TOERISME

De vissersdorpen aan zee krijgen in de 19de eeuw een nieuwe expansie door het kusttoerisme. In Heist doet het toerisme omstreeks 1860 zijn intrede. Heist staat bekend voor familievakanties. Knokke is vanaf 1880 een trefplaats voor uitstapjes te voet of met de ezel.

In de 20ste eeuw wordt er aan een riant badplaats gebouwd waar stedelingen op zoek gaan naar gezonde zeelucht en vermaak.

Het begint in 1901 met de Duitse stedenbouwkundige en architect Joseph Stübgen in het huidige Duinbergen. Hij creëert er een tuinwijk van vrijstaande villa's.

In 1908 begint op basis van een plan van Stübgen de uitbouw van Het Zoute.

In de periode 1900-1914 komen de eerste binnen- en buitenlandse zomergasten voor de gezonde zeebaden. Nieuwe trein- en tramverbindingen lokken toeristen en investeerders. De badende mensen verkleden zich in een badkar die door paarden in zee wordt getrokken. Naast de verharde zeedijk rijzen hotels op. Heist en Knokke groeien uit tot echte badplaatsen.

Na de Eerste Wereldoorlog komt het zonnebaden in trek. De kustweg, een treinstation en een vliegveld maken Knokke beter bereikbaar en het betaald verlof maakt voor de middenklasse vakantie mogelijk. Visserij en landbouw maken plaats voor toerisme en horeca.

Na 1945 schept het massatoerisme werkgelegenheid. Er volgt een forse bevolkingsstijging met nieuwe eigenaars, personeel, winkeliers, restaurant- en caféhouders. Vakantiewoningen nemen de plaats in van hotels. Vanaf 1960 blijven Knokke en Heist groeien, ook wanneer de Belgen vanaf dan massaal met vakantie gaan naar het buitenland. Wandelaars, fietsers en skeelers veroveren de verkeersluwe zeedijken. Winter- en weekendtoerisme wordt aantrekkelijk.

MUSEUMTUIN

In de tuin liggen een reeks ankers, enkele grenspalen (Belgisch-Nederlandse grens en oude gemeentegrens Heist/Knokke) en landbouwalaam.

HET HEISTSE VISSERSLEVEN

THUIS

Het leven van de vissers en hun families komt aan bod op de eerste verdieping: een visserspleintje, een cafeetje, het verenigingsleven... Op de laagzolder schetsen scheepsmodellen de ontwikkeling van de zeevisserij. Je vindt er ook elementen over de gevaren in de visserij. Heist is een oude vissersgemeenschap. Aan het eind van de 19de eeuw ontstaat in de Pannenstraat en omgeving een nieuwe visserswijk. Vissers wonen er met vrouw en kroost in dicht tegen elkaar gebouwde huizen, met 1 of 2 ramen en een laag pannendak. De woonkamer doet dienst als keuken, woonplaats en slaapkamer voor de ouders. De dochters slapen op het zoldertje en voor de zonen is er een slaapplek in de stal.

Kinderen kunnen hun hart in elke ruimte ophalen. Op zolder is voor hen zelf een speelruimte.

ONDERWIJS

In een klas herinneren elementen aan het onderwijs voor visserskinderen. De Vrije Avondvisserijschool krijgt in 1904 in het huidige museum een vaste stek. Bij het invoeren van het bekwaamheidsgetuigschrift om op zee te gaan (1930), groeit het aantal leerlingen fors. Het lesprogramma bestaat uit zeekaarten en kompas lezen, theorie en praktijk over log, lood, lichten en boeien, knopen leggen, netten breien, zeilen naaien, ...

EVOLUTIE VISSERIJ EN HEISTSE SCHUIT

Tot in de 10de eeuw doet de bevolking aan strand- en kustvisserij. De armere vissers beschikken over kleine bootjes waarmee ze zich niet ver in zee durven wagen. Vis bewaren is een probleem. Vanaf ca. 1000 ontstaat een meer gestructureerd visbedrijf. Ook het hinterland met de opkomende wereldstad Brugge wordt bevoorrad. Door het steuren (zouten van de vis) verbetert de bewaartijd. Met de busa als nieuw type vissersboot, gaan de vissers verder in zee. Zuid-Engelse toldocumenten uit 1305 vermelden vissers uit Heist, Mude, Blankenberge, Wenduine en Oostende. De belangrijkste vissoorten zijn haring, makreel, pladijs, schelvis, zalm, paling en kabeljauw.

Vanaf ongeveer 1400 komt de kaaktechniek in gebruik. Gevangen vis wordt aan boord van ingewanden ontdaan en daarna ingezouten. Verder varen is mogelijk, maar meer plaats aan boord wordt noodzakelijk.

Vanaf de 15de eeuw varen vissers aan de Vlaamse kust met een schuit. Deze Vlaamse schuit blijft in de 19de eeuw verder bestaan als Blankenbergse of Heistse schuit.

De 'platboomde' (schuit met platte bodem) is ongeveer 11 meter lang, 5 meter breed en 2 meter diep en kan 15 à 20 ton bevatten. Een zwaard aan beide zijden bewaart het evenwicht. Onder de voorplecht is een kleine leefruimte gebouwd en onder de achterplecht is plaats om materiaal op te bergen. Na de bouw van de haven van Zeebrugge (1907), verhuizen de Heistse vissersboten naar de nieuwe haven. De scheepsbouw ontwikkelt zich verder.

CAFÉ- EN VERENIGINGSLEVEN

Heist telde 100 jaar geleden ongeveer 80 herbergen voor 1800 inwoners, van wie 200 vissers. Jenever en bier van de plaatselijke brouwer zijn erg in trek. Alcoholisme viert hoogtij bij arbeiders en vissers. Cafés zijn de ideale plaats om de ontberingen en gevaren van een zware zeereis door te spoelen. Vissers spelen er kleurenwhist en dobbelspel. Ook de toptafel is populair.

Vanaf de 15de eeuw worden handbooggilden, meestal aan Sint-Sebastiaan toegewijd, actief in de parochies op het platteland. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw ontwikkelt zich een rijk en gevarieerd verenigingsleven met fanfaremuziek, toneel, sport, schuttersactiviteiten... Carnaval symboliseert het vissersleven in Heist. In 1939 wordt ter ere van de nieuwe Heistse burgemeester Debra de volksdansgroep De Heistse Klakkertjes opgericht. De afgelopen decennia zijn heel wat verenigingen verdwenen. Soms blijven maar enkele symbolen, zoals de vlag, bewaard.

Het Zwin wordt druk bevaren

De havenstad Sluis rond 1400

Le Zwin connaît une

La ville maritime de Sluis vers 1400

Das Zwin wird eifrig

Die Hafenstadt Sluis rund 1400

The Zwin is a busy

The port town of Sluis around 1400

navigation intense
befahren

WEBSITES

WWW.SINCFALA.BE

De website bevat honderden pagina's informatie over het museum: een virtueel bezoek (360°), praktische informatie, nieuwsberichten, een overzicht van activiteiten, de tentoonstellingen van de afgelopen tien jaar, een doorzoekbare museumcollectie en het volledige aanbod voor kinderen en scholen. Schrijf je via de website in voor de nieuwsbrief, die 6 tot 8 keer per jaar verschijnt.

WWW.ZWINSTREEK.EU

De website is een digitaal platform voor informatie over de Zwinstreek met als thema's geschiedenis, landschap en natuur. Je vindt er de uitgebreide geschiedenis van de streek en de gemeenten die er deel van uitmaken. Je kunt er grasduinen in informatie over de natuur die in de regio groeit en bloeit. Je vindt er informatie over de heemkundige kringen, alle musea en bezoekerscentra in de streek en andere vormen van samenwerking. Via een reeks databanken kan je online zoeken in de publicaties van de heemkundige kringen, de bibliotheek over de Zwinstreek en een uitgebreide tijdslijn.

WWW.BEELDENINDESTAD.BE

De website geeft informatie over de kunst in openbare ruimten die je kunt ontdekken in Knokke-Heist. Verspreid over het grondgebied van de kustgemeente staan meer dan dertig kunstwerken: historische beelden, herdenkingsmonumenten en kunstwerken meestal gemaakt in opdracht. De gebruikte materialen zijn uiteenlopend: natuursteen, brons, ijzer, kunststof... De stuk voor stuk unieke beelden ontdekken is een aangename manier om onze kustgemeente te verkennen.

EDUCATIEF AANBOD **SINCFA LA, MUSEUM VAN** **DE ZWINSTREEK**

EEN MUSEUM SAAI? NIET VOOR KINDEREN DIE SINCFA LA BEZOEKEN!

Elk seizoen is er een voor kinderen tussen 6 en 12 jaar een nieuwe zoektocht op basis van het verhaal van Fonske, een vissersjongen die in het museum woont. Hij vertelt hoe het was om er naar school te gaan, aan boord te zijn van een vissersschip, garnalen te vangen, op café te gaan na dagenlang op zee te zijn...

Op de hoogzolder leven kinderen zich creatief uit in een knutsel- en puzzelhoek, aan een voelmuur of met een verkleedkoffer. Op werktafels tekenen en kleuren ze. Kinderen ontdekken het verhaal van de zeemeermin, omzeilen met een bootje de zandbanken, maken een fortenspuzzel, zoeken de verschillen in een oorlogstaferel en speuren naar het geheim van de groei van een klein vissershuis tot een appartementsgebouw.

VOOR SCHOLEN

Lespakketten kleuter- en lager onderwijs. Voor het laatste jaar kleuteronderwijs tot en met het zesde leerjaar zijn er modulaire educatieve pakketten met denk- en doe-opdrachten. Ze slepen de kinderen mee in het leven van de Heistse visser en zijn familie. Gastheer is Fonske, een vissersjongen die opgroeide in Heist en vertelt over zijn leven.

LESPAKKETTEN SECUNDAIR ONDERWIJS

Voor het eerste tot en met het vierde leerjaar van het secundair onderwijs zijn er educatieve pakketten met twee opdrachtenbundels die afhankelijk van het gekozen onderwerp, leven in de Heistse visserij of geschiedenis van de Zwinstreek, én de tijd die je als klas in het museum kan doorbrengen, modulair worden samengesteld.

GEEF ZELF LES IN EEN OUDE VISSERSKLAS

Leerkrachten kunnen in de oude visserijklas zelf les geven. Leerkracht en leerlingen kruipen in de huid van vissersjongens en -meisjes. De typische kledij, de klompen, lei en griffel liggen klaar.

ONTDEK MUSEUM SINCFALA MET GIDS

In het voorjaar is er de Week van de Zee. In samenwerking met de dienst Natuur en Milieu kunnen scholen zich inschrijven voor een aangepast bezoek aan Museum Sincfala. De begeleiding van een gids krijgen ze er gratis bovenop.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Scholen betalen voor leerlingen € 1,00 toegangsprijs. De toegang voor scholen uit Knokke-Heist is gratis!

FOR FREEDOM MUSEUM KNOKKE- HEIST

Ramskapellestraat 91-93
8301 Ramskapelle (Knokke-Heist)
T 050 687 130
info@forfreedommuseum.be
www.forfreedommuseum.be

 KNOKKE-HEIST

PRAKTISCHE INFO

Openingsuren

Van paasverlof t.e.m. 16 november en
schoolvakanties 10 - 17 uur

Tijdens de winterperiode open op
zaterdag en zondag 10 - 17 uur

Maandag gesloten, uitgezonderd Paasmaandag,
Pinksterenmaandag.

Geleide groepsbezoeken zijn ten alle tijde mogelijk.

Toegangsprijzen

Volwassenen: € 8 / 60+: € 6 / Kinderen 7 > 12 jaar: € 4 /

-7 jaar: gratis / Leerkrachten op vertoon van kaart: € 5 /

Groepen vanaf 15 personen: € 5 p.p. /

Combiticket met Museum Sincfala: € 9 /

60+ en groepen: € 6.5 p.p.

Cafetaria

Ligt Ramskapelle op je fietstraject? Laat dan zeker
niet na even na te genieten van een verfrissing in
het sfeervolle cafeteria van het For Freedom Museum
of buiten, op het zonnig terras.

For Freedom Museum

Ramskapellestraat 91-93

8301 Ramskapelle (Knokke-Heist)

T 050 687 130

info@forfreedommuseum.be

www.forfreedommuseum.be

WELKOM IN HET, FOR FREEDOM MUSEUM

Het For Freedom Museum brengt op een bruisende en realistische wijze de sombere tijden van de Tweede Wereldoorlog in beeld. Geen enkele inwoner uit de Zwinstreek en West-Zeeuws-Vlaanderen bleef tussen 1940 en 1944 gespaard van repressie en ontbering. Deze zwarte periode in onze geschiedenis vormt het hoofdthema van het museum.

UNIEKE DECORS

Het For Freedom Museum toont in zeer natuurgetrouwe diorama's de verschillende facetten van de Tweede Wereldoorlog. De bezoeker wordt ondergedompeld in de regionale geschiedenis van 10 mei 1940 tot 3 november 1944, de dag dat het kanongebulder in de Zwinvlakte eindelijk verstomde.

DE COLLECTIE

Het museum toont drie impressionante WO II-collecties. Patrick Tierssoone en Freddy Jones, twee oude schoolvrienden met een passie voor geschiedenis stellen hun unieke verzamelingen originele voertuigen en uniformen ter beschikking. Bahaat, erkend vereniging van luchtvaartarcheologen is de derde partner met een indrukwekkende tentoonstelling van opgegraven vliegtuigrestanten.

HET GEBOUW

De vroegere gemeentelijke school van het polderdorp met aanhorend gemeentehuis uit 1876 werd tussen 2005 en 2007 gerestaureerd. De indeling en opbouw van de verschillende scènes werden toevertrouwd aan kunstenaar Pierre Verbreyt, die de decoratie van meerdere musea in Normandië op zijn palmares heeft.

Door een samenloop van omstandigheden waarbij het gemeentebestuur van Knokke-Heist, de Europese overheid, de Provincie West-Vlaanderen, Toerisme West-Vlaanderen, journalist Paul Jambers en de plaatselijke bevolking van Ramskapelle een grote rol speelden, werd de vroegere gemeentelijke school het nieuwe 'heem' van dit toch wel buitengewone project.

Een achttal gidsen loodsen op aanvraag de meest diverse groepen doorheen het FFM waarbij elke groep volgens leeftijd en interesse een bijzondere aanpak krijgt.

Een toegangsticket voor scholieren in groep werd op een democratische prijs van 2,5 euro gehouden, specifiek om deze jeugdige doelgroep nog meer aan te trekken.

Dit verhaal van oorlogsellende uit ons regionaal verleden is hopelijk het laatste dat wij aan onze kinderen en kleinkinderen moeten vertellen, maar het dient verteld te worden. De jeugd moet weten dat Vrijheid een prijs heeft, een prijs die door onze voorouders met harde munt betaald werd. Een Vrijheid die in onze huisgezinnen, onze dorpen, onze steden en onze gemeenschappen moet gekoesterd worden. Deze belangrijke boodschap van Vrede en Verdraagzaamheid wordt dagelijks doorgegeven in Het For Freedom Museum. Elke bezoeker wordt er op een heel gastvrije manier onthaald. Wereldoorlog II, het verhaal van onze regio, van bezetter en bevrijder, krijgt hier een extra dimensie.

Op 25 april 2009 openden Minister van Landsverdediging Pieter De Crem, Gouverneur van West-Vlaanderen Paul Breyne en Graaf Leopold Lippens, het For Freedom Museum te Ramskapelle.

FOR FREEDOM'S VERHAAL

Broers Danny en Freddy zijn de zonen van wijlen Dennis Jones, Brits Normandië veteraan uit Crewe/Cheshire die in 1947 met een meisje uit Knokke-Heist huwde.

Zij kregen de geschiedenis van WO II binnen met de papfles. Het allereerste uniform uit de verzameling was dit waarin vader Dennis trouwde...

Patrick en de broers Jones organiseerden tussen 1984 en 1994 drie unieke tentoonstellingen in het Cultureel Centrum Scharpoord te Knokke-Heist.

De Canadese Bevrijdingsmars, vroeger op 1 november, was het aanknopingspunt bij uitstek om de banden met oudstrijders van over de Atlantische Oceaan aan te halen en de verhalen van 1944 te koesteren en neer te schrijven.

Freddy trok met vele bussen Canadese veteranen door Zeeuws-Vlaanderen en de Zwijnvlakte. Daaruit kwamen fantastische contacten en vriendschapsbanden.

Elke mannequin in het museum heeft een persoonlijk verhaal. Vele Canadese families schonken uniformen van hun dierbare echtgenoot of vader aan het project. "Send dad's uniform to Fred Jones in Belgium, one day he's going to start a museum, to tell our story, why we came, why we bled and sacrificed our young lives!" Dit waren de woorden van vele Canadese veteranen die meehielpen aan de opbouw van de verzameling.

Reizen naar het verre Canada werden ondernomen om de bevelhebbers van toen te interviewen en de geschiedenis nog dieper te doordringen. Ondertussen werd koortsachtig gezocht naar een permanent onderkomen voor de steeds maar aangroeiende collectie. Gelukkig kwam de bevolking en burgemeester Graaf Leopold Lippens van Knokke-Heist ter hulp en werd de gemeenteschool van Ramskapelle de nieuwe uitgelezen stek voor het For Freedom Museum.

Het polderdorp, met zijn gerestaureerde windmolen, kerk en plaatselijke pareltjes van eethuizen en herbergen is een oase van rust in het drukke en levendige Knokke-Heist.

De voertuigen van medeconservator Patrick Tierssoone brengen een heel aspect van technologische ontwikkeling en massaproductie tijdens WW II in beeld. De strijd te lande, ter zee en in de lucht komen uitgebreid aan bod. Zijn transportbedrijf brengt hem dagelijks in contact met internationale verzamelaars.

Het For Freedom Museum is inderdaad een groei-museum. Frequent schenken mensen ons items, foto's, brieven vol anekdoten en langzaam wordt er ook een boeiende bibliotheek opgebouwd. De mensen die het allemaal beleefd hebben zijn de laatste generatie die het nog levendig kunnen voorstellen en vertellen.

GIDSEN & GROEPSBEZOEKEN

Een achttal gidsen loodsen op afspraak groepen doorheen het For Freedom Museum. Verenigingen, personeelsleden van firma's en gemeenten, familiereünies, schepencolleges, scholen, leerkrachten worden, tot in 4 talen toe, op eender welk uur van de dag begeleid. Iedere groep krijgt, volgens leeftijd en interesse, een aangepast programma.

Voor scholieren zijn er interessante vragenlijsten opgesteld die gedurende het bezoek ingevuld worden, kwestie van de aandacht erbij te houden.

